

Elif OĐUZ

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakóltesi
Avrupa Birliği Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

**TÜRK VE AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKUNA GÖRE
ACENTELİĞİN UYGULAMA ALANI KAPSAMINDAKİ
ÇEVİRİMİÇİ ARACILAR**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	VII
İÇİNDEKİLER	XI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XVII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM ÇEVİRİMİÇİ ARACILIK

I. ÇEVİRİMİÇİ ARACILIK KAVRAMI.....	5
A. İlgili Üst Kavram: Çevrimiçi Platform.....	8
B. Çevrimiçi Aracılığın Tanımlanması	15
1. AB Hukukunda Durum.....	15
a. Genel Açıklamalar.....	15
b. Platform Tüzüğü.....	19
(1) Düzenlemenin Amacı.....	19
(2) Düzenleme İhtiyacı	22
(3) Çevrimiçi Araçlar İçin Getirilen Yükümlülükler	24
(4) Doktrindeki Eleştiriler	28
2. Türk Hukukunda Durum.....	30
a. İnternet ve E-Ticaretle İlgili Mevzuat.....	31
b. Perakendecilikle İlgili Mevzuat	36
c. Vergi Mevzuatı	38

d. Ödeme Hizmetleri ve Sermaye Piyasası Mevzuatı.....	42
e. Rekabet Kurulu ve Yargı Kararları.....	45
f. Bir Tanıma İhtiyaç Olup Olmadığı.....	51
II. ÇEVİRİMİÇİ ARACILIĞIN UNSURLARI.....	56
A. Bilgi Toplumu Hizmeti Oluşturma.....	56
1. Genel Açıklamalar.....	56
2. AB Hukukunda Bilgi Toplumu Hizmeti Kavramı	57
3. Türk Hukukunda Bilgi Toplumu Hizmeti Kavramı.....	61
B. İşletme Kullanıcılarla Kurulan Sözleşmeye Dayanarak Faaliyet Gösterme	63
1. İşletme Kullanıcı.....	63
2. Sözleşmeye Dayanarak Faaliyet Gösterme	66
C. İşletme Kullanıcılara, Doğrudan Sözleşmelerin Kurulmasını Kolaylaştırarak, Mal veya Hizmetlerini Tüketicilere Sunma İmkânı Sağlama	73
1. Aracılığın Konusu: İşletmeden Tüketicisy Mal veya Hizmet Sunulmasına Yönelik Sözleşmeler.....	75
2. Doğrudan Sözleşmelerin Kurulmasını Kolaylaştırılma İmkânını Sağlama	78
III. ÇEVİRİMİÇİ ARACILIĞIN BENZER FAALİYETLERDEN AYRILMASI... 80	
A. Genel Açıklamalar.....	80
B. Yeniden Satıcılık.....	80
C. Çevrimiçi Reklamcılık.....	85
D. Çevrimiçi Arama Motorları.....	89
E. Sosyal Ağ Sağlayıcıları	92

İKİNCİ BÖLÜM
TÜRK HUKUKUNA GÖRE
ACENTELİĞİN UYGULAMA ALANI
KAPSAMINDAKİ
ÇEVİRİMİÇİ ARACILAR

I. ACENTELİK KAVRAMI	95
A. Acenteliğin Tarihi ve Gelişimi.....	95
B. Acenteliğin Tanımlanması.....	97
1. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu	97
2. Özel Düzenlemeler.....	99
C. Acenteliğin Unsurları.....	104
1. Bağımsızlık.....	104
2. Acentelik Sözleşmesi	106
3. Sınırları Belirli Bir Yer veya Bölgede Faaliyet.....	110
a. Genel Açıklamalar.....	110
b. Tamamlayıcı Kural: Belirlenen Yer veya Bölgede	
Münhasırlık (TK 104).....	113
(1) İçeriği.....	114
(2) Aksinin Kararlaştırılma Biçimi.....	116
4. Süreklilik ve Meslek Edinme	117
5. Ticari İşletmeyi İlgilendiren Sözleşmelerde Aracılık	
veya Sözleşmeleri Tacir Adına ve Hesabına Yapma.....	121
a. Ticari İşletmeyi İlgilendiren Sözleşmelerde Aracılık	122
b. Ticari İşletmeyi İlgilendiren Sözleşmeleri Tacir	
Adına ve Hesabına Yapmak.....	127
II. ACENTELİĞİN GENİŞLETİLEN UYGULAMA ALANI.....	129
A. Sürekli Nitelikte Komisyonculuk.....	130
B. Yabancı Tacir Ad ve Hesabına Aracılıkta Bulunanlar.....	131
III. ÇEVİRİMİÇİ ARACILARIN ACENTE NİTELİĞİ	133
A. Acenteliğin Tarihi ve Gelişimi Açısından Değerlendirme.....	133
B. Acenteliğin Unsurları Açısından Değerlendirme.....	140

1. Bağımsızlık.....	140
2. Acentelik Sözleşmesi	144
3. Sınırları Belirli Bir Yer veya Bölgede Faaliyet.....	151
a. Genel Açıklamalar.....	151
b. Tamamlayıcı Kural Olarak Münhasırlığın Devreye Girmesi?.....	154
4. Süreklilik ve Meslek Edinme	158
5. İşletme Kullanıcılara Mal veya Hizmetlerini Tüketicilere Sunma Olanaklarını Sağlama	161
a. Aracılığın Konusunu Oluşturan Sözleşmenin Özellikleri.....	161
b. Sağlayıcı veya Satıcıya Yönlendiren Çevrimiçi Aracılar	164
c. Platform Üzerinden İşletme Kullanıcıyla Sözleşme Kurulmasını Sağlayan Çevrimiçi Aracılar	167
(1) Ticari İşletmeyi İlgilendiren Sözleşmelerde Aracılık.....	168
(2) Ticari İşletmeyi İlgilendiren Sözleşmeleri Platform Üzerinden Tacir Ad ve Hesabına Yapmak	170
C. Özel Düzenlemeler Açısından Değerlendirme	171
IV. ACENTELİĞİN GENİŞLETİLEN UYGULAMA ALANI KAPSAMINDAKİ ÇEVİRİMİÇİ ARACILAR.....	174
A. Çevrimiçi Aracıların Komisyoncu Olarak Hareket Etmemesi ..	174
B. Çevrimiçi Aracıların Türkiye'deki İrtibat Bürolarının Durumu	174
V. TÜRK HUKUKU BAKIMINDAN ARA SONUÇ	178

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKUNA GÖRE
ACENTELİĞİN UYGULAMA ALANI
KAPSAMINDAKİ
ÇEVİRİMİÇİ ARACILAR

I. AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKUNDA ACENTELİK KAVRAMI.....	183
A. Tarihi ve Gelişimi.....	183
B. Tanımlanması	188
1. Acentelik Yönergesi.....	188
2. Avrupa Özel Hukukunun İlkeleri, Tanımlar ve Model Kanunlar Taslak Ortak Referans Çerçevesi (DCFR)	191
II. ACENTELİK YÖNERGESİ UYARINCA ACENTELİĞİN TANIMI VE UYGULAMA ALANININ TÜRK TİCARET KANUNU HÜKÜMLERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI	192
A. Acentelik Tanımının Lafzına Dayalı Farklılıklar	192
1. Müzakere veya Temsil Yetkisinin Konusunun Mal Satışıyla Sınırlandırılması	192
2. Aracılık Etme Yerine Müzakere Etme İfadesinin Kullanılması	197
3. Belirli Coğrafi Alan veya Müşteri Çevresi Tahsisinin Gerekmemesi.....	199
4. Acentelik Sözleşmesinin Tanımda Yer Almaması.....	201
B. Acenteliğin Unsurlarının Yorumuna Dayalı Farklılıklar.....	203
1. Bağımsızlık.....	203
2. Süreklilik	206
C. Acenteliğin Uygulama Alanına Yönelik Farklılıklar	207
1. Ücret	207
2. Meslek Edinme	208
3. Komisyoncu Acente.....	210
III. ÇEVİRİMİÇİ ARACILARIN ACENTELİK YÖNERGESİ'NİN KAPSAMINA GİRİP GİRMEDİĞİ	211

A. Acentelik Yönergesi'nin Amaçları Açısından Değerlendirme	211
B. Acentelik Yönergesi'nin Asgari Uygulama Alanı Açısından Değerlendirme	215
1. Malların Alım Satımı İçin Müzakere veya Bu Sözleşmeleri Müvekkil Nam ve Hesabına Yapabilme Yetkisi	215
a. Malların Alım Satımı	215
b. Sözleşmeleri Müvekkil İçin Müzakere Etme veya Müvekkil Nam ve Hesabına Yapma	216
C. Bağımsızlık	227
D. Süreklilik	229
E. Ücret	229
F. Meslek Edinme	230
IV. AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKU BAKIMINDAN ARA SONUÇ	231
SONUÇ	233
KAYNAKÇA.....	239